

Preguntes freqüents sobre la Convergència Europea dels estudis superiors

La convergència europea és un llarg procés iniciat el 1999 amb la Declaració Conjunta dels Ministres Europeus d'Educació a Bolonya, que en els pròxims anys suposarà la reestructuració dels sistemes europeus d'ensenyament superior dels països d'arreu d'Europa. Sembla que les institucions, tant governamentals com universitàries, estiguin poc interessades a explicar-ne els detalls i a promoure'n un debat. Per això, l'AEP hem elaborat aquest díptic informatiu, per aclarir els dubtes de tots aquells que ens preocupem per la salut de la Universitat Pública.

Quan es començarà a aplicar?

A principis del 2003 el "Ministerio de Educación" va publicar el Document Marc que anunciava el procés de convergència, i a finals del mateix any ja van aparèixer els primers reials decrets (ECTS, Suplement al títol...). El canvi de govern, però, va retardar l'aprovació dels reials decrets realment importants (reestructuració dels estudis universitaris), que es preveu per a principis del 2005. A les universitats catalanes, el curs 2004-05 és el primer en que s'ofereixen, com a prova pilot, algunes carreres amb el format de grau i amb el nou mètode docent. El 2010 és la data límit per la integració total al nou sistema.

Què són els crèdits ECTS?

El sistema de crèdits ECTS és una de les eines fonamentals per a la implantació de la Convergència Europea. Aquests tindran en compte, a més de les hores lectives, les dedicades a l'estudi, treballs, seminaris... Un crèdit equivaldrà a 25-30h de treball (abans 10h), això suposarà una dedicació gairebé total de l'estudiant, fent més difícil de compaginar feina i estudis.

Què són els estudis de Grau i Post-grau?

La Convergència Europea comportarà l'adopció d'un nou sistema de titulacions universitàries, que constarà d'un primer nivell de Grau i d'un segon de Post-grau, que englobarà els estudis de Màster i de Doctorat. El primer tindrà 180 o 240 crèdits ECTS (3 o 4 anys) de caràcter generalista, i que tindrà fins al 75% dels continguts fixats per l'administració estatal. L'especialització i aprofundiment, per tant, es veuran relegats als Màsters, que tindran 60 o 120 crèdits ECTS (1 o 2 anys) de formació més avançada, i seran imprescindibles per als estudis de Doctorat.

Hi haurà ajudes per a la mobilitat europea?

Malgrat ser la formació a l'estranger un dels principal motius del procés de convergència, no es fa esment enlloc de cap augment de les beques de mobilitat, ni de millores en el servei de llengües de les universitats. És vergonyós que les beques Erasmus siguin tan poques i tan minses (100 euros mensuals), i que les escoles d'idiomes de les universitats tinguin preus d'entre 600 i 700 euros anuals. Així només uns pocs privilegiats podran gaudir d'aquesta mobilitat europea ...

Qui pagarà tot això?

El punt més preocupant d'aquestes reformes és que ningú menciona qui n'assumirà els costos. L'augment de Post-graus i el nou mètode docent, que preveu una disminució de la ratio alumnes/professors, faran necessària una substancial contractació de nous professors. L'augment de seminaris, classes pràctiques o de laboratori, i més treballs en general, provocarà una major despesa en infraestructures i recursos de tot tipus (ordinadors, laboratoris, projectors...). La pretesa mobilitat d'estudiants només serà possible amb un canvi radical en la política de beques, així com una millora en l'oferta d'ensenyament de llengües, no només estrangeres, si no també de català, per impedir que l'augment d'estudiants estrangers debiliti encara més la ja precària situació del català a les aules.

Per tot això, és necessari que la convergència europea vagi acompanyada d'un augment en els pressupostos. Si no les universitats es veuran obligades a permetre l'entrada de capital privat o a augmentar considerablement les taxes.

Què hi ha darrera de la convergència europea?

Si llegim atentament la Declaració de Bolonya veiem que el motiu principal del procés de convergència és "incrementar la competitivitat del sistema europeu d'educació" i fer que "adquireixi un grau d'atracció mundial"; com si d'una empresa es tractés ...

A això se li han de sumar les amenaces que l'educació rep de l'Organització Mundial del Comerç (OMC) que, a través de l'Acord General sobre Comerç i Serveis (AGCS), pretén privatitzar els pocs serveis encara garantits per l'estat: energia, salut, cultura, educació. Així les empreses podran invertir en educació, i les decisions es prendran segons criteris mercantilistes. L'AGCS preveu dures sancions a aquells països que donin suport econòmic a les universitats, ja que serà considerat competència deslleial... i tot això està previst per al 2010, curiosament l'any que finalitzarà la convergència europea.

Tenen alguna cosa a veure la LOU i la Convergència Europea?

La LOU i la Convergència Europea són coses diferents; la LOU s'encarrega de legislar el sistema universitari i la seva organització, i la Convergència Europea s'ocupa del mètode docent i l'estructura de les titulacions. De totes maneres estan

interrelacionades, ja que la LOU ja contemplava en el seu text l'aplicació de la Convergència Europea. I es que per un bon funcionament de la docència cal també un bon funcionament de la universitat en general. Per això, hem de reclamar la redacció d'una nova llei d'universitats que permeti una Convergència Europea destinada a fomentar la Universitat Pública.

Davant el canvi radical del sistema d'ensenyament a tot Europa... No baixem la guàrdia:

DEFENSEM LA UNIVERSITAT PÚBLICA!